

VÝZKUMNÝ ÚSTAV RYBÁŘSKÝ A HYDROBIOLOGICKÝ
VODŇANY

**ZÁSADY A PRAVIDLA POSTUPU
PŘI INTRODUKCI A REINTRODUKCI
VODNÍCH ŽIVOČICHŮ
DO ČESKÉ REPUBLIKY**

EDICE

METODIK

VÝZKUMNÝ ÚSTAV RYBÁŘSKÝ A HYDROBIOLOGICKÝ
JIHOČESKÉ UNIVERZITY SE SÍDLEM VE VODNANECH

Z. ADÁMEK

ZÁSADY A PRAVIDLA POSTUPU
PŘI INTRODUKCI A REINTRODUKCI
VODNÍCH ŽIVOČICHŮ
DO ČESKÉ REPUBLIKY

č. 48

Vodňany

1996

ISBN 80-85887-09-6

Předložené Zásady a pravidla postupu při introdukci a reintrodukci vodních živočichů do České republiky jsou výsledkem práce příslušné Komise pro introdukci ryb a vodních bezobratlých živočichů do České republiky při Ministerstvu zemědělství ČR. Jejich první verze, která vznikla v roce 1993, byla podrobena připomínkovému řízení, ve kterém se k nim vyslovily všechny zainteresované subjekty českého rybářství, veterinární služby, příslušné orgány ochrany přírody a životního prostředí a některé další instituce, jimž tato povinnost připadá ze zákona (ministerstva zdravotnictví, školství a kultury).

Původní návrh, předložený k připomínkovému řízení, vycházel z Pravidel postupu při introdukci exotických druhů ryb a vodních bezobratlých do ČSFR (zpracovatelem byl RNDr. Juraj Holčík, CSc. z ÚSZ SAV Bratislava) z roku 1990. Tato pravidla plně, na úrovni tehdejších znalostí a především předpisů a zákonných ustanovení, tuto problematiku vystihovala a řešila.

Výsledkem je vydání tohoto předpisu se souhlasem Ministerstva zemědělství ve Věstníku MZe č. 4/1996. Smyslem předpisu je koordinace postupu při rozhodování o vhodnosti introdukcí a reintrodukcí vodních živočichů s cílem eliminace nebezpečí, které hrozí genofondu našich původních druhů a biologické rovnováze našich vodních ekosystémů při živelném a nekontrolovaném dovozu cizích a nepůvodních živočichů.

1. Zásady a pravidla postupu při introdukci a reintrodukci vodních živočichů do České republiky (dále jen "zásady") se vydávají za účelem sjednocení podmínek pro posuzování vhodnosti a účelnosti těchto akcí a nenahrazují povinnosti vyplývající z příslušných veterinárních a celních předpisů a předpisů na ochranu přírody a krajiny (zákon č. 114/92 Sb). Cílem zásad je však stanovení koordinovaného postupu eliminujícího nebezpečí, která jsou s introdukcemi spojena.
2. Vhodnost a oprávněnost introdukce a reintrodukce posuzuje Komise pro introdukce vodních živočichů do ČR (dále "komise") jmenovaná a doplňovaná Ministerstvem zemědělství ČR po dohodě s Ministerstvem životního prostředí ČR.
3. Výklad pojmů
Pro účely těchto zásad se rozumí následovně:
Vodní živočichové - vodní bezobratlí, kruhoústí a ryby
Introdukce - dovoz nepůvodních a v ČR se nevyskytujících druhů vodních živočichů z mírného zeměpisného pásma a všech druhů, které se v tomto pásmu vyskytují ve volné přírodě včetně druhů určených pro akvaristické účely
Reintrodukce - dovoz nepůvodního dříve neúspěšně introdukovaného druhu, který se v současnosti na území ČR již nevyskytuje.
4. Právnícké nebo fyzické osoby (dále "navrhovatel"), které mají zájem o uskutečnění introdukce jsou povinny předložit komisi prostřednictvím VÚRH JU Vodňany písemný návrh obsahující následující informace:
 - a) úplný vědecký název druhu, jeho název v zemi původu a pokud existují, i jeho český a anglický název
 - b) areál původního a současného rozšíření
 - c) dostupné údaje o jeho biologii a chorobách
 - d) základní dostupnou genetickou a šlechtitelskou charakteristiku (poddruhy, hybridy, geneticky odlišné formy, populace, případně vyšlechtěné linie a kmeny včetně údajů o použitých metodách genetické analýzy a genetických markrech), doplněnou o informaci, zda se u nás nevyskytuje příbuzný druh, se kterým by se mohl introdukovaný druh křížit s rizikem narušení jeho genové výbavy
 - e) výsledky introdukcí včetně dopadu na původní ekosystémy a biocenózy v případě, že navrhovaný druh již byl introdukovan do jiných nepůvodních území
 - f) cíl introdukce nebo reintrodukce
 - g) kvalifikovaný odhad dopadu na naše původní ekosystémy v případě jak úniku, tak vysazení do našich volných vod
 - h) seznam literatury použité pro vypracování návrhu nebo důležité z hlediska bližších informací o navrhovaném druhu

- i) zemi původu, odkud má být navrhovaný druh dovezen, název, adresa a charakter produkující, exportující a importující organizace
 - j) původ introdukované nebo reintrodukované populace (odchyt z volné přírody, umělý chov apod.)
 - k) návrh pracoviště a osoby, které budou provádět odborný dozor nad průběhem introdukce nebo reintrodukce
 - l) způsob zabezpečení před únikem do volné přírody po dobu sledování pověřeným orgánem odborného dozoru.
5. Komise posoudí došlé návrhy a rozhodne:
- a) o jejich doplnění navrhovatelem v případě, že nepovažuje návrh za úplný
 - b) o případné nutnosti posouzení sekretariátem EIFAC/FAO z celoevropského hlediska
 - c) o přednostním nebo výlučném dovozu sterilních (např. triploidních) organismů v případě, že tato forma je známa, resp. produkována
 - d) o stanovení dalších podmínek introdukce nebo reintrodukce (umístění, areál introdukce, konkretizace linie, formy apod., sterilizace jedinců vysazovaných do volných vod, doba sledování odborným dozorem, apod.)
 - e) o instituci a osobě zodpovídající za odborný dozor nad průběhem introdukce s přihlédnutím k veterinárním hlediskům
 - f) o definitivním postoupení Ministerstvu zemědělství s negativním či pozitivním stanoviskem k vydání souhlasu
 - g) o návrhu na český název, pokud jej navrhovaný druh ještě nemá.
6. Souhlas k introdukci nebo reintrodukci vydává Ministerstvo zemědělství spolu se specifikací podmínek na základě návrhu prováděcích pokynů komise.
7. Pověřený orgán odborného dozoru je povinen:
- a) provést kontrolu determinace introdukovaného nebo reintrodukovaného druhu
 - b) kontrolovat dodržování stanovených podmínek
 - c) vypracovat hodnotící zprávu po uplynutí stanovené doby a předat ji se svým stanoviskem komisi.
8. Komise na základě zprávy orgánu odborného dozoru rozhodne o doporučení managementu navrhovaného druhu v České republice a zároveň vydá prováděcí pokyny, kde bude specifikováno:
- a) rozsah introdukce (produkční účely, vysazení do volných vod apod.)
 - b) zamezení možnosti nekontrolované reprodukce
 - c) způsob zabezpečení před únikem do volné přírody u geograficky nepůvodního druhu pokud nebylo povoleno jeho vysazení do volných vod
 - d) způsob likvidace dovezeného materiálu v případě negativního stanoviska.

9. Zásady jsou určeny pro všechny introdukce a reintrodukce vodních živočichů z mírného zeměpisného pásma (40-60° severní zeměpisné šířky a 42-58° jižní zeměpisné šířky) a všech druhů, které se v tomto pásmu vyskytují ve volné přírodě včetně druhů určených pro akvaristické účely. Zásady se nevztahují na opakované dovozy nebo dovozy v rozsahu prováděcích pokynů u druhů:
- a) odsouhlasených k zavedení do fauny České republiky na základě těchto zásad
 - b) introdukovaných před vydáním těchto zásad anebo jejich nových linií
 - c) tropických nebo mořských bez ohledu na to, zda jsou určeny pro akvaristiku či akvakulturu.
-

Adresa autora:

doc.RNDr. Zdeněk A d á m e k , CSc., Výzkumný ústav rybářský
a hydrobiologický Jihočeské univerzity se sídlem ve Vodňanech,
pracoviště Pohořelice, Videňská 717, 691 23 Pohořelice